



*Základní škola  
se speciálními třídami Mělník,  
příspěvková organizace  
Jaroslava Seiferta 179, 276 01 Mělník*

# Preventivní program školy

2021/22



Vypracovala: Mgr. Irena Červenková, školní metodik prevence

## **Obsah:**

### Obsah:

#### Úvod

#### 2. Charakteristika školy a její vnitřní zdroje

- 2.1. Charakteristika školy
- 2.2. Počet žáků a personální zajištění
- 2.3. Monitoring školy
- 2.4. Poradenský tým školy
- 2.5. Vnitřní zdroje školy

#### 3. Vnější zdroje školy

- 3.1. Užitečné webové adresy
- 3.2. Poradenská pracoviště v oblasti minimální prevence školy
- 3.3. Sociální síť organizací a odborných zařízení
- 3.4. Volnočasové aktivity v regionu

#### 4. Stanovení cílů PP školy

- 4.1. Krátkodobé cíle
- 4.2. Dlouhodobé cíle

#### 5. Skladba aktivit MPP pro jednotlivé cílové skupiny

- 5.1. Pedagogičtí pracovníci
- 5.2. Rodiče
- 5.3. Žáci školy
  - 5.3.1. Témata primární prevence obsažená v ŠVP školy
  - 5.3.2. Programy, akce, projekty specifické prevence

#### 6. Právní zakotvení PP školy

#### 7. Evaluace PP školy a dokumentace

- Příloha 1: Seznam literatury
- Příloha 2: Právní zakotvení MPP
- Příloha 3: Program proti šikaně ve škole
- Příloha 4: Krizový plán školy

## 1. Úvod

Uvědomujeme si, že nárůst rizikového chování včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem a děti patří k nejohroženější skupině. Proto se chceme primární prevenci poctivě věnovat.

## 2. Charakteristika školy a její vnitřní zdroje

### 2.1. Charakteristika školy

Škola má svou budovu v Seifertově ulici č.179. Budova v Seifertově ul. č.179 se nachází v klidné části centra města.

Je zde 1. - 5. ročník základní školy, včetně tříd podle par. 16 a 1. - 10. ročník speciálních tříd.

Budova má vlastní jídelnu i tělocvičnu. Pět čtyři tříd je vybaveno interaktivní tabulí, jedna z nich slouží jako počítačová učebna. Ve škole je zřízena družina ve dvou odděleních. Zahrada a hřiště školy jsou umístěny uvnitř bloku.

### 2.2. Počet žáků a personální zajištění

Do tříd v letošním školním roce nastoupilo 101 dětí. Ve škole působí 14 učitelů, 13 asistentek pedagoga, 2 vychovatelky školní družiny a 4 další zaměstnanci školy.

Škola má velký počet dojíždějících žáků, i proto spolupracuje s Maltézskou pomocí, která zajišťuje dojíždění některých žáků do školy. Škola též začleňuje žáky ze sociokulturně znevýhodněných rodin.

### 2.3. Monitoring školy

Informace pro tvorbu preventivního plánu získáváme z pozorování chování žáků a řešení problémových situací, ze spolupráce s třídními učiteli, okresním metodikem prevence apod..

Rizikové chování, na které je třeba se zaměřit, patří agresivní chování některých žáků, záškoláctví, dodržování pravidel školního řádu a pravidel třídy.

Rizikové bývají prostory suterénu, šaten a WC, prostor u výtahu. Důraz proto klademe na dozory, jednotný přístup pedagogů a dobré klima školy.

Pozornost věnujeme vzájemným vztahům mezi žáky základní a speciální školy.

## 2.4. Poradenský tým školy

Tým tvoří metodik prevence, výchovný poradce školy, ředitelka školy. Všichni jsou zároveň speciální pedagogové. Tým spolupracuje s třídními učiteli.

Metodik prevence spoluvytváří preventivní program školy, podílí se na jeho realizaci, komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence, koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování. Metodik prevence se věnuje žákům ohroženým rizikovým chováním, vede s nimi rozhovory, jedná s rodiči těchto žáků, účastní se výchovných komisí, jedná s dalšími institucemi (OSPOD...). Vybírá vhodné programy primární prevence pro žáky i vyučující.

Výchovný poradce se zaměřuje na žáky, kteří mají z různých důvodů výukové obtíže apod.. Snaží se pomoci potíže překonávat, poskytuje poradenství vyučujícím i rodičům v oblasti IVP plánů a podpůrných opatření. Věnuje se kariérnímu poradenství, jedná s dalšími institucemi.

Pedagogové se v rámci výuky věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, na pedagogických radách hodnotí uplynulé období, konzultují problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči svých žáků jak prostřednictvím třídních schůzek, tak individuálních konzultací.

Ředitel školy sleduje efektivitu prevence rizikového chování, svolává v případě potřeby výchovnou komisi, sleduje problematiku v kontextu celé školy. Vypracovává školní řád, kde jsou určena základní pravidla chování a důsledky při jejich porušení.

**Metodik prevence: Mgr. Irena Červenková, konzultace v budově J. Seiferta 179 každé úterý od 13 do 14 hodin nebo podle domluvy e-mail:**

[cervenkova.zsp@seznam.cz](mailto:cervenkova.zsp@seznam.cz)

## 2.5. Vnitřní zdroje školy

Ve škole je k dispozici knihovna s odbornou literaturou a videotéka. Seznam titulů je přiložen v příloze 1.

Škola provozuje své webové stránky [www.zsp-melnik.cz](http://www.zsp-melnik.cz). V budově J. Seiferta je přístupná nástěnka prevence a školní metodik prevence poskytuje možnost kontaktu prostřednictvím e-mailové adresy (viz výše - 2.4.). Dalšími vnitřními zdroji jsou provozní a pedagogické porady, rada školy.

## 3. Vnější zdroje školy

### 3.1. Užitečné webové adresy

[www.prevence-info.cz](http://www.prevence-info.cz)

[www.drogy-info.cz](http://www.drogy-info.cz)

[www.adiktologie.cz](http://www.adiktologie.cz)

[www.espad.cz](http://www.espad.cz) (česká verze s drogovou problematikou)

[www.vychovakezdravi.cz](http://www.vychovakezdravi.cz)

[www.navykovelatky.cz](http://www.navykovelatky.cz)

[www.nestourejsevnose.cz](http://www.nestourejsevnose.cz)

[www.pcppp.cz](http://www.pcppp.cz) (pražské centrum primární prevence)

[www.irefrea.org](http://www.irefrea.org)

[www.zajimaveuceni.cz](http://www.zajimaveuceni.cz)

[www.egredior.cz](http://www.egredior.cz) (zásobník her vhodných pro kolektiv třídy)

[www.proskoly.cz](http://www.proskoly.cz) (klíma třídy - dotazníkové šetření)

[www.pprch.cz](http://www.pprch.cz)

[www.nuv.cz](http://www.nuv.cz) (dotazníkové metody - zaškolování)

[www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)

### 3.2. Poradenská pracoviště v oblasti minimální prevence školy

- Mgr. David Edr, DiS, okresní metodik prevence, PPP Mělník, Wolkerova 2589, tel. 315 623 045, mobil: 775 623 045, e-mail: [edr@pppsk.cz](mailto:edr@pppsk.cz)
- Mgr. et Bc. Lenka Ságnerová Dipl. Erg., MÚ Mělník, vedoucí úseku sociální kurately, tel. 601 102 188, tel. 315 635 404, e-mail: [l.sagnerova@melnik.cz](mailto:l.sagnerova@melnik.cz)

- ❑ Bc. Blanka Šubrtová, úsek odbor sociálních věcí a zdravotnictví, protidrogový koordinátor, tel. 315 635 311, mob. 605 231 918, e-mail: [b.subrtova@melnik.cz](mailto:b.subrtova@melnik.cz) ,
- ❑ Bc. Irena Podivínská, DiS., koordinátor prevence kriminality, tel. 315 635 334, 603 786 188, e-mail: [i.podivinska@melnik.cz](mailto:i.podivinska@melnik.cz)
- ❑ PaedDr. Zdeňka Kašparová, Pedagogické poradenství, Weberova 213, 150 00 Praha 5, tel. 603 294 304, e-mail: [zdenka.kasparova@quick.cz](mailto:zdenka.kasparova@quick.cz) ,

### 3.3. Sociální síť organizací a odborných zařízení

- ❑ Semiramis, Tereza Mullerová, vedoucí centra , tel. 733 184 955, e-mail: [prevence@os-semiramis.cz](mailto:prevence@os-semiramis.cz)
- ❑ Sociálně aktivizační služby města Mělník - psychologické poradenství, pomoc při řešení poruch chování nezletilých dětí, PhDr. J. Tureček, tel.315 635 413, mob. 604 569 243
- ❑ SVP Slaný - výchovné poradenství pro řešení problémů ve školním, či rodinném prostředí, tel. +420 312 520 569, tel. +420 778 534 749, [svp@svpslany.cz](mailto:svp@svpslany.cz) (<http://svpslany.cz>)
- ❑ Bílý kruh bezpečí, tel. 800 555 155, bezplatná linka
- ❑ Společně k bezpečí s.r.o., Mgr. Michaela Veselá, tel. 604 554 231, 603 190 155, 974 832 784, e-mail: [vesmich@post.cz](mailto:vesmich@post.cz) , [vesela@spolecnekbezpeci.cz](mailto:vesela@spolecnekbezpeci.cz)
- ❑ Městské policie
  - ❑ Limprecht Petr, prevence kriminality, tel. 315 635 185 (po-pá 7.00-15.00), e-mail: [p.limprecht@melnik.cz](mailto:p.limprecht@melnik.cz)
  - ❑ vstrm. Martin Moták, Radka Havelková, Dis. - dopravně preventivní skupina, tel.: 315 635 156, e- mail: [prevence.mpmelnik@seznam.cz](mailto:prevence.mpmelnik@seznam.cz)

- ❑ Policie ČR Mělník
  - ❑ nrap. Václav Tichý, preventista, Bezručova 2796, tel. 974 876 111
- ❑ Probační a mediační služba, vedoucí střediska, Mgr. Lenka Hažmuková, , tel. 315 629 087, mob. 734 362 964, e-mail: [lhazmukova@pms.justice.cz](mailto:lhazmukova@pms.justice.cz)
- ❑ Krajský úřad střeďočeského kraje - odbor školství, mládeže a sportu, Ing. Miroslava Řezníková, krajská koordinátorka, tel. 257 280 871, e-mail: [reznikova@kr-s.cz](mailto:reznikova@kr-s.cz)
- ❑ DDM Mělník, <http://www.ddm-melnik.cz/>
- ❑ Odbor soc. věcí a zdravotnictví, MÚ Mělník
  - ❑ Úsek sociální prevence
    - ❑ Blanka Šubrtová, kurátorka pro mládež, tel. 315 635 329
  - ❑ Oddělení sociálně právní ochrany
    - ❑ Libuše Barešová - soc.pracovnice tel. 315 635 325
    - ❑ Ivana Šercová, DiS. - soc. pracovnice tel.315 635 432
    - ❑ Jana Hermová, DiS. - soc. pracovnice tel.315 635 405
    - ❑ Gabriela Rákosová, DiS. - soc.pracovnice tel.315 635 332
    - ❑ Mgr. Zuzana Linhartová - ved. odd. soc. právní ochrany tel. 315 635 404
- ❑ Lékaři:
  - ❑ MUDr. Dolistová Eva - dětský lékař tel. 315 621 201
  - ❑ MUDr. Karbanová Dagmar, dětský lékař, Lužec nad Vltavou tel. 315 691 016, Dolní Beřkovice tel. 315 692 026, Cítov tel. 315 692 096
  - ❑ MUDr. Jan Němeček, tel. 603 461 740
  - ❑ MUDr. Šustová Irena - dětský lékař, tel. 315 622 757
  - ❑ MUDr. Houfková Lenka - dětský lékař, tel. 315 623 296
  - ❑ MUDr. Šárka Bínová, dětská psychiatrie a psychoterapie, tel. 606 652 644

### 3.4. Volnočasové aktivity v regionu

Přehled sportovních klubů je přístupný na stránkách:

<http://www.melnik.cz/sportovni-organizace/ds-1246/archiv=0&p1=1033>

Sportovní i volnočasové aktivity zajišťuje DDM Mělník

<http://www.ddm-melnik.cz/>

[Přehled zájmových kulturních organizací a spolků](http://www.melnik.cz/kultruni-a-zajmove-organizace/ds-1245)

<http://www.melnik.cz/kultruni-a-zajmove-organizace/ds-1245>

## 4. Stanovení cílů PP školy

Cílem našeho programu je realizovat dlouhodobou, komplexní primární péči podle možností školy. Důraz klademe na práci s žáky v předmětech přírodopisu, člověka a jeho svět, člověka a společnost atd., ve kterých se pracuje s tématy prevence rizikového chování a zdravého životního stylu.

### 4.1. Krátkodobé cíle

- ŠMP - pravidelné informace na pedagogických radách, konzultace ŠMP, informace ŠMP na nástěnce školy
- aktivní spolupráce preventivního poradenského týmu, vzájemné předávání informací
- udržení aktivní spolupráce s okresním koordinátorem primární prevence z PPP Mělník Mgr. Davidem Edrem
- seznamovat pedagogy s kompetencemi v oblasti rizikových jevů (krizový plán školy), zvláště v oblasti šikany
- zmapování potřeb v oblasti PP školy na další školní rok
- řešit financování aktivit a dlouhodobých programů PP školy
- realizace programů v oblasti primární prevence rizikových jevů v tomto školním roce
- pokračování programu "Nenech to být"
- zvýšit informovanost rodičů o aktivitách v primární prevenci



## 4.2. Dlouhodobé cíle

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- posílení komunikačních dovedností, zdravých životních postojů
- zvyšovat odbornou připravenost pedagogů v oblasti práce se třídou v běžných podmínkách školy
- snižování výskytu rizikového chování - agrese, šikana
- podpora pedagogů a poradenství v problémových situacích

## 5. Skladba aktivit MPP pro jednotlivé cílové skupiny

### 5.1. Pedagogičtí pracovníci

- ŠMP - metodické schůzky s okresním metodikem prevence
- ŠMP - setkání o.s. Semiramis
- pedagogové školy - informace od ŠMP - PP školy a krizový plán školy, pravidla třídy
- školení pedagogů podle aktuální nabídky DVVP

### 5.2. Rodiče

- pravidelné třídní schůzky, možnost individuálních konzultací - TU, ŠMP, VP
- informace o aktivitách školy - rada školy, školní web, letáky
- seznámení s dokumenty školy - rada školy, školní web, nástěnky
- účast rodičů při školních akcích - v současné době je účast rodičů vzhledem k pandemii omezena
- informace o preventivních programech pro žáky - ŠMP
- den otevřených dveří - všichni pedagogové

### 5.3. Žáci školy

Naplňování témat primární prevence probíhá v průběhu školního roku v jednotlivých předmětech dle ŠVP školy.

Základem aktivit pro žáky je aktivní sociální učení, jehož cílem je podporování vzniku vyrovnané osobnosti, odolné vůči náročným situacím, zvyšování odolnosti vůči stresu a zvládání různých životních problémů a konfliktů. Výchovně vzdělávací působení je zaměřeno také na rozvoj dovedností, které vedou k posilování sebedůvěry.

#### 5.3.1. Témata primární prevence obsažená v ŠVP školy

##### Základní škola speciální (1. - 10. ročník)

Ve výuce jsou v daných tématech posilovány hlavně kompetence k učení (schopnost učit se novým poznatkům a dovednostem), kompetence k řešení problémů (modelové situace, týmová spolupráce), kompetence komunikativní (vyjádření názoru, pravidla komunikace), kompetence sociální a personální (vztahy s vrstevníky, skupinová spolupráce, odmítání projevů rasismu a xenofobie, ohleduplnost), kompetence občanské (netolerance rizikového chování, občanská práva a povinnosti, projevy úcty, sebeúcty, budování přátelské atmosféry v kolektivu) a kompetence pracovní (pravidla, utváření pozitivního vztahu k práci).

Doprava - Člověk a jeho svět (Čl a Sv), 2.- 3. roč, Člověk a společnost (Čl a Sp), 7. - 10. roč., specifická prevence

Pravidla chování ve společnosti, mezilidské vztahy, osobní bezpečí - Čl a Sv 1.- 4. roč., Čl a Sp, 7.- 10. roč., nespecifická prevence

Krizové situace, mimořádné události, osobní bezpečí - Čl a Sv, 6. roč., Čl a Sp - 10. roč., nespecifická prevence

Rasová nesnášenlivost, xenofobie - Čl a Sp, 9. roč., specifická prevence

Právní vědomí - Čl a Sv, 5. roč., Čl. a Sp, 7. - 10. roč., specifická prevence

Drogy, alkohol, cigarety - Čl a Sp, 9. - 10. roč., Čl a PŘ, 10. roč., specifická prevence

Rizikové sexuální chování - Čl a Sp., 9. - 10. roč., specifická prevence

Týrání a zneužívání - Čl a Sp, 9. - 10. roč., specifická prevence

Šikana, agrese - Čl a Sv, 4. - 5. roč., Čl a Sp, 9. - 10. roč., specifická prevence

Kyberšikana - Čl a Sp, 10. roč., ICT , 10. roč., specifická prevence  
Vandalismus, krádeže - Čl a Sv, 4. - 5. roč., Čl a Sp, 9. roč., Člověk a příroda (Čl a PŘ), 9. roč., specifická prevence  
Záškoláctví - Čl a Sv, 4. roč., Čl a Sp, 8. roč., specifická prevence  
Výchova ke zdraví - Čl a Sv, 2. - 4. roč., Čl a PŘ, 7. - 10. roč., Tělesná výchova (TV), nespecifická prevence  
Bezpečnost ve sportech, rizikové sporty - TV, 7.- 10. roč., specifická prevence

### **Základní škola (1. - 5. ročník)**

Pozornost je věnována schopnostem učení, kritického myšlení a vyhodnocení získaných informací, posilování komunikačních a rozhodovacích dovedností, vytváření správných postojů ke zdravému životnímu stylu, rasismu a xenofobii. Snažíme se posilovat skupinovou spolupráci a posílit kladné třídní klima.

Doprava - Prvouka, 1. - 3. roč, Přírodověda, 4. - 5. roč., specifická prevence  
Bezpečnost ve sportech, rizikové sporty - TV, 1. - 5. roč., specifická prevence  
Zdravý životní styl - Prvouka 1. - 3. roč., Přírodověda, 4. - 5. roč., nespecifická prevence  
Ochrana člověka za mimoř. událostí, osobní bezpečí - Prvouka, 1. - 3. roč., Přírodověda, 4. - 5. roč. , nespecifická prevence  
Návykové látky - Přírodověda, 5. roč., specifická prevence  
Rasismus, protiprávní jednání - Vlastivěda, 5. roč., specifická prevence  
Bezpečná komunikace na internetu - ICT, 5. roč., nespecifická prevence

### **5.3.2. Programy, akce, projekty specifické prevence**

- Dlouhodobý preventivní program o.s. Semiramis - témata všeobecné primární prevence, třídní klima - odborní lektoři organizace, účast TU, ŠMP podle možností, 3. - 5. ročník, v průběhu celého školního roku
- Návštěva dopravního hřiště s výukou - plánováno pro první stupeň ZŠ
- Preventivní programy MP Mělník dle aktuálního výběru.

Pozn.: Programy Preventivní skupiny MP jsou interaktivní, probíhají po celý školní rok. Výhodou je, že policisté naše děti již dobře znají a v programech na ně velmi dobře reagují.

### **5.3.3. Aktivity nespecifické prevence**

Aktivity jsou plánovány v průběhu školního roku podle nabídky (Den bezpečí a pořádku, Ochrana člověka za mimořádných událostí), průběžně jsou aktivity zařazovány např. v projektové výuce. ŠMP aktivity eviduje a zveřejňuje na konci školního roku v evaluaci preventivního programu školy.

### **5.3.4. Ostatní projekty a akce**

Jedná se o výukové projekty v jednotlivých předmětech, návštěvy muzea, výstav, kulturních akcí, výlety, cvičení v DDM, muzikohraní, společná vyrábění a výstavy, karneval, sportovní akce a další akce, které podporují vytváření dobrých vzájemných vztahů mezi dětmi a tím zlepšují školní klima.

Seznam akcí bude evidován a zveřejněn při evaluaci preventivního programu za příslušný školní rok.

## **6. Právní zakotvení PP školy**

Legislativa, dokumenty v resortu MŠMT  
viz příloha 2

## **7. Evaluace PP školy a dokumentace**

### **7.1. Dokumentace**

ŠMP shromažďuje a eviduje veškeré informace a zpětné vazby v daném období, eviduje výskyt rizikových forem chování u jednotlivých žáků. Vede deník ŠMP, kde tyto informace průběžně zaznamenává.

V závěru školního roku ŠMP vypracovává na základě dokumentace a podkladů od třídních učitelů hodnocení PP školy.

Eviduje a hodnotí plánované aktivity pro školní rok 2018-19 v závěrečné evaluaci preventivního plánu školy.

## **Příloha 1: Seznam literatury**

1. KOLÁŘ, M. Bolest šikanování. Portál, 2001.
2. MARTIN, M.; WALTMANOVÁ - GREENWOODOVÁ, C. Jak řešit problémy dětí se školou. Portál, 1997.
3. NEŠPOR, K.; MULLEROVÁ, M. Jak přestat brát drogy. Praha, 1999.
4. NEŠPOR, K. Jak překonat problémy s alkoholem. Praha, 1999.
5. NEŠPOR, K. Jak překonat problémy s alkoholem vlastními silami. Praha, 1996.
6. NEŠPOR, K.; CSÉMY, L. Bažení (craving). Praha, 1999.
7. NEŠPOR, K.; CSÉMY, L.; PERNICOVÁ, H. Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a středních školách. Praha, 1999.
8. NEŠPOR, K.; CSÉMY, L. Alkohol, drogy a vaše děti. Praha, 1997.
9. NEŠPOR, K.; CSÉMY, L.; PERNICOVÁ, H. Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí. Praha, 1998.
10. NOŽINA, M. Svět drog v Čechách. Praha: KLP, 1997.
11. PRESL, J. Drogová závislost. 1994
12. RAYNEROVÁ, C.; Nenič své chytré tělo. Praha, 1997.
13. VACEK, J. Peer - programy v protidrogové problematice. Agentura Kentaura.s.r.o.
14. Katalog služeb poskytovaných v protidrogové prevenci. Praha, 2000.
15. Co dělat... průvodce krizovými situacemi doma a v zahraničí. Praha, 2008.

### **Videotéka**

16. "Drogová problematika, sexuální výchova" (VZP ČR)
17. „Kousky primáře Housky“ (VZP)
18. "Neslané, nemastné aneb jak jíst zdravě a chutně" (OZP)
19. "Neubližuj mi" ( videopořad k primární prevenci úrazů dětí v oblasti syndromu týrání, zneužívání, zanedbávání dítěte)
20. "Oči hadů "- videopořad primární prevence k zneužívání návykových látek (I., II., III.)
21. "Pozor prázdniny" (dopravní výchova)
22. „Pravda o drogách“
23. "Promluvíme si o AIDS" (RV, OV, PŘ - 2.st.)

24. "Proto pozor, proto bacha" ( k problematice primární prevence - úrazy dětí)
25. „Rozhodni se!“ - (VZP)
26. "Řekni drogám ne"
27. "Školáci versus drogy" - jak chránit děti už od mladšího školního věku (Česká rafinérská)
28. „Štěstí přeje připraveným“ - (MV, hasičský sbor, ...) - ochrana obyvatelstva
29. „Touretteův syndrom“ (ATOS) - poruchy chování
30. „Úraz není náhoda“ (VZP) - Nepřítel dětí vteřina, okamžik
31. "Základy první pomoci I., II., III." (1. - 6. díl)
32. "Život před narozením" (Catherine Zinner)"
33. „Život bez naděje“ - AIDS

## Příloha 2: Právní zakotvení MPP

### STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 - 2027**
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 - 2021 (USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 18. března 2019 č. 190).prevence kriminality na léta 2008 - 2011,**  
<http://www.mvcr.cz/prevence/system/vlada/2004/index.html>

### METODICKÉ POKYNY

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a TV k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ( č.: 20 006/2007-51 ze dne 16.10.07)  
zdroj: [http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vestniky/MSMT11\\_07.pdf](http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vestniky/MSMT11_07.pdf)
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních (Čj.: 28 275/2000 - 22)
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobii a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)



## VYHLÁŠKY

- ❑ Vyhláška č. 72/2005 Sb. v aktuálním znění, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Anotace - směrem k prevenci:

- 1) Školská poradenská zařízení poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách 1-3 této vyhlášky (§1)
- 2) Standardní činnost poraden - Informační a metodická činnost spočívá zejména:
  - v metodickém vedení práce výchovných poradců, školních metodiků prevence (1)
  - v metodické pomoci při tvorbě preventivních programů (8)
  - ve spolupráci se SVP při poskytování služeb pro žáky se SPCH a rizikem vzniku sociálně patologických jevů (9)
- 3) Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. c) kromě jiných činností se jedná o:
  - prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací

- ❑ Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými

## ZÁKONY

- ❑ Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění
- ❑ Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění
- ❑ Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- ❑ Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1.ledna 2007)

### **Další zákony**

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

### **Příloha 3: Program proti šikaně ve škole**

Šikana bohužel není ve školách neobvyklý jev. V naší škole jsme již také řešili agresi a šikanu mezi žáky. Proto se chceme zaměřit na její prevenci a v případě potřeby účinně a důsledně problémy řešit.

Naším přáním je dosáhnout toho, aby škola byla bezpečné místo s přátelskou atmosférou. zlepšovat klima ve třídách, včetně vztahů dětí k vyučujícím ve třídách.

Předpokladem k dosažení takového cíle je spolupráce všech pracovníků školy v oblastech

- organizace a řízení školy
- vzdělávání a spolupráce všech pracovníků školy
- prevence ve výuce a v aktivitách školy

Organizace a řízení školy:

- otázka prevence šikany a její minimalizace úzce souvisí s dobrou komunikací všech pracovníků školy
- organizace chodu školy umožňuje častou a pružnou komunikaci o problémových jevech
- komunikace pravidelná (na poradách věnována časová zóna otázkám šikany - spolupráce s kolegy - čeho si kdo všiml za uplynulé období, na koho je třeba dát pozor)
- komunikace průběžná - kdokoliv z pracovníků, který si všimne příznaků nevhodného chování k některému z žáků nebo učitelů, má povinnost to neprodleně sdělit vedení školy nebo školnímu metodikovi prevence
- složení užšího realizačního týmu (tř.učitel, ŠMP, VP, ŘŠ)
- vytipování rizikových míst: WC, chodby - prostory za rohem, zavřené dveře tříd během přestávky, šatny
- uplatnění třídnických hodin k budování přátelské atmosféry ve třídě
- vedení školy poskytuje vhodnou podporu vyučujícím v obtížných situacích, bere v úvahu, že i zkušený a schopný učitel se může setkat s nevhodným chováním a šikanou či kyberšikanou vůči své osobě, situaci odpovědně řeší

## Vzdělávání pracovníků v oblasti prevence šikany

- pracovníci školy vědí, jak vypadají příznaky nezdravých sociálních vztahů a vědí, jak mají vhodně reagovat na příznaky či projevy šikany (školení ŠMP)
- pracovníci školy si uvědomují důležitost komunikace s žáky, vytváření a dodržování pravidel třídy, vytváření dobrého klimatu třídy
- pracovníci školy vědí, jak důležitý je fungující pracovní kolektiv
- pracovníci školy se snaží řešit vlastní problémové situace s žáky s vedením školy a ostatními kolegy, ti se snaží poskytnout podporu a situaci společně řešit

## Preventivně výchovná činnost s žáky

- zavedení třídnických hodin a uplatnění vhodných aktivit v hodinách (poskytne ŠMP)
- práce s třídními kolektivy na pozitivním rozvoji vztahů - TU si aktivně vybírá podle potřeby v rámci specifické i nespecifické prevence (o.s. Semiramis, navázání aktivní spolupráce s koordinátorem prevence z PPP Mělník, akce školy, projekty, třídnické hodiny)
- efektivní využití témat týkajících se šikany, agrese, přátelských vztahů, tolerance, právního povědomí atd. v daných předmětech dle ŠVP
- žáci vědí, co je a co není šikana a jak se zachovat, když se v jejich blízkosti objeví (na koho se obrátit)

## Klíčové komponenty realizace programu

a) Společná setkávání a supervize - vzdělávání v oblasti prevence šikany, využití knihovny MP, diskutování situací ve třídě, společné řešení problémů

b) Užší realizační tým

- v případě zachycení nevhodného chování žáků se o postupu poradí tzv. užší realizační tým (TU, VP, ŠMP, ŘŠ)

c) Mapování situace ve třídách - pozorování kolektivu, rozhovory s dětmi

d) Společný postup při řešení šikany

- jakékoliv náznaky nevhodného sociálního chování bereme vážně
- vedeme diskrétní rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s obětí - zajistíme bezpečnost oběti
- informujeme užší realizační tým a dále spolupracujeme a určíme, kdo bude realizovat další kroky
- najdeme vhodné svědky a nikdy nevyšetřujeme veřejně, informace získáváme diskrétně od svědků, popřípadě konfrontací jejich svědectví
- provedeme rozhovor s agresory a zajistíme, aby se nemohli domluvit
- nedopustíme konfrontaci oběti a agresora
- svoláme výchovnou komisi
- informujeme rodiče a neumožníme konfrontaci rodičů oběti a rodičů útočníka
- pracujeme se třídou, kde k události došlo
- práce se třídou. ve které problém nastal

#### e) Prevence ve třídách

- vytváření pozitivních vztahů mezi žáky, žáci jsou seznamováni s tématem šikany, co je a není “bonzování”, učí se dovednostem, jak se oběti zastat, na koho se obrátit a vyhledat pomoc.

#### f) Prevence ve výuce

- všichni učitelé vnímají důležitost vytváření bezpečného prostředí - rozvoj pozitivních vztahů, umožňují rozvoj spolupráce i zpětnou vazbu
- práce v kruhu - zavádět od 1. třídy, aby si žáci zvykli, žáci by měli znát a umět pracovat v komunitním kruhu
- vyjadřovat se slušně a otevřeně, mít pozitivní očekávání
- nenechávat bez odezvy nevhodné chování žáků, důsledně uplatňovat pravidla třídy a školního řádu
- učitelé se snaží vyhnout technikám a metodám, které neúčelně vytvářejí či zvyšují napětí a následně vytvářejí potřebu uvolnit (vybít si) negativní energii (např. vyhlašování výsledků písemných prací, srovnávání jednotlivců a tříd, ironizování, zesměšňování, neohlášené písemné práce, vytváření stresující prostředí při učení)

#### g) Prevence ve školním životě mimo vyučování

- zde se jedná o prevenci o přestávkách - riziková místa
- opatření - dozory musí se zvýšenou intenzitou sledovat riziková místa, v případě, kde se opakují problémy hledat další opatření

#### h) Ochranný režim

- smysluplný školní řád - práce s pravidly, zájem pedagogů, účinné dozory

#### i) Spolupráce s rodiči

- pravidelná komunikace
- den otevřených dveří
- vzájemné informování při podezření, že se “něco” děje
- informovaností a komunikací v případě, že se objeví šikana

#### j) Školní poradenské služby

#### k) Spolupráce s odborníky

- PPP
- OSPOD / Orgán sociální péče ochrany dětí /
- policie ČR
- Speciální poradenské centrum . odborník na šikanu

#### l) Vztahy se školami a okolí

- vzájemná komunikace a spolupráce při zařazování žáků

#### m) Evaluace je zpracována jako samostatná součást školského výchovně-vzdělávacího programu

## **Příloha 4: Krizový plán školy**

Postup řešení (Co dělat, když...)

### **Akutní krize**

(Ublížení na zdraví, výbuch skupinového násilí, šikana, agrese, rvačka, vážný úraz, intoxikace žáka...)

- Bezprostřední záchrana oběti - rázné zakončení agrese
- Vyučující zjistí zdravotní stav žáka, zajistí první pomoc, zavolá záchrannou službu, zajistí ochranu oběti
- Vyučující zalarmuje vyučující na poschodí a informuje ředitele školy
- Vyučující zajistí izolaci jednotlivých agresorů (znemožnění domluvy na křivé výpovědi)
- Dále spolupracuje ředitel školy, třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce (případné přivolání specialistů- např. na šikanu)
- Ředitel školy (VP, ŠMP) přivolá policii ČR a informuje rodiče žáků, předává informace zřizovateli - OSPOD, případně informuje média
- TU informuje ostatní žáky
- ŠMP (VP) provádí individuální rozhovory s obětí, informátory, agresory - neprobíhá konfrontace oběti a agresora, nevyšetřujeme, neprohledáváme
- ŠMP (VP) provede samostatný zápis a jeho kopie bude součástí dokumentace ŠMP

### **Obecné postupy**

(dle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j.21291/2010-28)

### **Šikana**

(počáteční šikana s běžnou formou)

Škola se jí zabývá vždy!

- Vyučující nahlásí vždy i podezření řediteli školy
- Řeší poradenský tým školy (VP, ŠMP, ředitel školy) spolu s TU

- Odhad závažnosti a formy šikany a podle toho tým směřuje k metodě usmíření nebo metodě vnějšího nátlaku, včetně výchovné komise)
- ŠMP (VP, případně TU) provedou individuální rozhovory s obětí, svědky (informátory). Ne konfrontace s agresory!
- Všichni vyučující dbají na ochranu oběti (i svědků)
- ŠMP (VP, případně TU) provede rozhovor s agresorem
- Podle možností a závažnosti šikany TU ve spolupráci s poradenským týmem zvolí v třídnické hodině metodu usmíření, nebo oznámí způsob potrestání viníka
- Rozhovor s rodiči oběti (TU, VP, ŠMP)
- Práce s třídním kolektivem (TU s poradenským týmem)

ŘŠ oznamuje věc policii v případě, že byl spáchán trestný čin (omezování osobní svobody, vydírání, vzbuzení důvodné obavy, tr. čin loupeže, ublížení na zdraví, poškozování cizí věci, znásilnění, či pohlavního zneužívání).

Škola má ze zákona nahlásit i podezření šikany sociálnímu pracovníkovi OSPOD, obrací se na něj i v případě opakované šikany a nespolupráce rodičů agresora (ŘŠ nebo jím pověřený pracovník).

**Pokročilá šikana - výbuch skupinového násilí (školní “lynčování”)**

viz. postup při akutní krizi

### **Šikana a kyberšikana učitele**

Vedení školy i ostatní učitelé si všimají šikany a problémových situací, nejsou lhostejní. Vedení školy, školní metodik prevence situaci bere vždy vážně, řeší ji. Učitel se sám snaží problémy oznámit vedení školy nebo ŠMP.

Postup při řešení šikany je upravený (vzhledem k osobě oběti), ale odpovídající obecným postupům řešení šikany a kyberšikany..

### **Kyberšikana**

Škola se jí zabývá vždy - i podezření nahlásí vyučující řediteli školy.

- Ochrana oběti - učitel informuje ŠMP, ŘŠ, VP, IT kolegu



- ŠMP (VP, IT kolega) zajistí kontakt na zřizovatele stránek
- IT kolega zajistí dostupné důkazy (vyfotí nebo zkopíruje stránku)
- ŠMP (VP) zajistí odbornou pomoc (IT expert, policie PPP) a kontakt na webové prostředí (Face Book.. My Space...)
- ŘŠ zavede opatření v souladu se ŠŘ školy, vždy informuje zřizovatele (OSPOD), při spáchání trestného činu informuje policii ČR
- ŘŠ (ŠMP, VP) informuje rodiče oběti i agresora a poučí je, kam se mohou obrátit (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce)
- ŘŠ trvá na stanovisku všech zúčastněných (hlavně vyjádření policie)
- Postih - v souladu se školním řádem

## **Drogy, návykové látky**

### Konzumace návykových látek ve škole

- Vyučující zabrání další konzumaci
- Vyučující odebere danou látku v přítomnosti další osoby. Látku nezkoumá, nezkouší, nerozebírá... , uzavře ji do obálky a provede záznam kde, kdy (datum a čas), kdo (jméno žáka) a vyjádření žáka
- Vyučující posoudí zdravotní stav a v případě ohrožení zdraví přivolá lékaře
- Vyučující informuje ředitele školy
- ŘŠ informuje policii ČR a zákonné zástupce
- Vždy ŘŠ nebo jím pověřená osoba volá rodičům žáka a v případě, že žák není způsobilý absolvovat výuku, rodiče si žáka odvedou ze školy
- ŘŠ (ŠMP, VP) vždy oznamuje událost policii a zřizovateli (OSPOD)

### Nález návykové látky ve škole

- Vyučující netestuje. návykovou látku
- Informuje vedení (ŘŠ).
- ŘŠ (ŠMP, VP) informuje policii ČR
- Pokud lze, nechá ji na místě nález. Není-li to možné, nebo při prodlení policie, látku zajistí do obálky. Obálku zalepí a zapíše místo nález, datum, čas nález

Obálka je opatřena razítkem a uzavřena ve školním trezoru - ŘŠ  
Nevyšetřujeme!

Podezření, že žák má u sebe návykovou látku

- Vyučující informuje ŘŠ, ŠMP (VP)
- ŘŠ informuje rodiče žáka, a přivolá policii ČR (vyžaduje postup, např. přivolat soc. pracovníci)
- Vyučující (MP, VP) izoluje žáka školy i s jeho věcmi
- Zapišeme vyjádření žáka, ale nevyslycháme a neprohledáváme!
- Čekáme do příjezdu policie
- Pokud rodiče dorazí do školy, vyčkají též až pokynů policie.
- ŠMP (VP) provede samostatný zápis, kopie bude součástí dokumentace ŠMP

Žák jako distributor

- Jedná se o trestný čin
- Vyučující zabrání další trestné činnosti, případně před svědky zabaví návykovou látku.
- Vyučující před svědky látku zalepí do obálky, napíše místo , datum, čas nálezů a jméno žáka s jeho vyjádřením.
- Vyučující izoluje žáky (nevyšetřuje a neprohledává!) a informuje ŘŠ (ŠMP, VP)
- ŘŠ (ŠMP VP) podá oznámení policii ČR (vyžaduje další postup, např. přivolání pracovníka OSPOD) a informuje rodiče žáka
- Vyčkáme my i rodiče do příjezdu policie
- ŠMP (VP) provede samostatný zápis, kopie bude součástí dokumentace ŠMP

Žák se svěří s užíváním návykové látky

- oslovený se nevyhýbá rozhovoru - nabídnout radu, odbornou pomoc, podporu, (poradenský tým školy - ŠMP, VP, ŘŠ)
- neslibuje, že nebudeme nikoho informovat

- Informuje zákonné zástupce - s vědomím žáka a nabídne kontakt na odbornou pomoc

Alkohol, tabák - žák má u sebe (požil) alkohol, cigarety...

- V případě ohrožení zdraví žáka vyučující přivolá záchrannou službu
- Vyučující před svědky alkohol, tabák zadrží, napíše místo, datum, čas nálezu jméno žáka a popis (název) zadržené látky
- Vyučující informuje ŘŠ (ŠMP, VP, TU)
- ŘŠ (ŠMP, VP, TU) informuje rodiče
- V případě, že rodiče nespolupracují, nebo jde o opakované jednání, oznámí ŘŠ (ŠMP, VP, TU) věc OSPOD
- Výchovná opatření v souladu se školním řádem

### Krádeže

- vyučující hlásí řediteli školy
- Pokud je viník znám, má vždy nejprve možnost pohovoru s ředitelem školy, poté jsou teprve informováni rodiče
- ŘŠ vyžaduje náhradu škody
- ŘŠ v případě škody nikoliv nepatrné (hranice 5000 Kč), nebo násilného vniknutí přivolá policii ČR. Policii volá i na žádost zákonného zástupce nebo poškozeného!
- Škola nevyšetřuje a neprohledává žáky a jejich věci.
- ŠMP (VP) vypracuje samostatný záznam (kdo, kde, kdy, jak, proč, čím..), jehož kopie je součástí dokumentace ŠMP
- ŘŠ informuje OSPOD, pokud je skutek opakován, nebo nefungují opatření školy
- Opatření probíhají v souladu se školním řádem

### Vandalismus

- Vyučující informuje ŘŠ
- ŘŠ důsledně vymáhá náhradu škody, (upřednostní vlastní nápravu škody)

- ŘŠ informuje policii při vzniku větší škody (jedná se o přešupek nebo trestný čin)
- ŠMP (VP) zapíše záznam (kdo, co, kdy, kde, jak, proč), jehož kopie je součástí dokumentace ŠMP
- Při opakovaném jednání informuje ŠMP (VP, TU) OSPOD
- Výchovná opatření v souladu se školním řádem, hledáme příčiny chování

### Záškoláctví

- vyučující při podezření záškoláctví informuje ŘŠ
- TU (ŠMP, VP) pohovoří s žákem (pouze o konkrétním chování - nenálepkuje). nezjišťuje věcnou stránku, ale jak se dítě cítilo, jak to prožívalo, co si o tom teď myslí
- Snaží se zjistit motivaci (strach, obtížné učivo, možnost šikany, postaven žáka ve třídě...) - analýza záškoláctví - a snaží se věc společně napravit - navodit změny
- TU v případě potřeby pomůže žákovi s návratem do třídy - situaci již nerozebírá
- Postup podle školního řádu
- Záškoláctví do 10 h - řeší TU pohovorem se zákonným zástupcem, dohodne způsob nápravy a pořídí zápis s podpisy. TU informuje VP
- Záškoláctví nad 10h - TU informuje VP. ŘŠ svolá výchovnou komisi se zákonnými zástupci, TU, VP, ŠMP. VP (ŠMP) provede zápis s nápravou situace a podpisy. Pokud rodič odmítne podepsat, je odmítnutí podpisu zaznamenáno.
- Záškoláctví pokračující, či nad 20 neomluvených hodin vždy hlásí na OSPOD. Zvažuje se míra zanedbání rodičů (možnost hlášení PČR).

### Syndrom CAN (sy týraného dítěte)

- Řeší TU spolu s ŠMP, VP, ŘŠ
- ŠMP (VP, TU) hovoří s dítětem v diskrétní, důvěrné atmosféře
- Rodiče se vyptáme pouze v té míře, jak si vysvětluje zranění dítěte...
- Pokud rodič nespolutracuje, pak hlášení OSPOD

- Ohlašovací povinnost OSPOD při vážném podezření na týrání dítěte.

### **Poruchy příjmu potravy (Anorexie. Bulimie)**

- TU informuje rodiče(pediatra) vždy, pokud dítě výrazně zhubne, často zvrací...
- TU (ŠMP) zprostředkuje kontakt na odbornou pomoc

### **Chování v dopravním provozu**

- TU informuje rodiče o nevhodném a nebezpečném chování žáka v silničního provozu
- TU řeší chování žáka s OSPOD, psychologem, případně hlásí policii, pokud žák svým chováním ohrožuje bezpečí ostatních účastníků silničního provozu

### **Dítě s PAS**

Naše škola běžně přijímá žáky s PAS, dětským i atypickým autismem. Všichni pedagogové jsou znalí problémů, které mohou u těchto dětí v chování nastat a umí na ně reagovat.

Základní doporučení při agresivním chování dětí (doporučení MŠMT)

- V případě agresivního chování žáka (např. brachiální agrese; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy):
- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy), na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním), popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky);
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližujeme, ale pouze do bezpečné vzdálenosti. Je také vhodné udržet mezi žákem a námi ochrannou bariéru (např. školní lavice);
- pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí);

- ❑ snažíme se, aby se žák posadil např. na zem, na židli, na koberec a pokračujeme v jeho zklidňování;
- ❑ pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- ❑ kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresí vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvláště závažných případech).